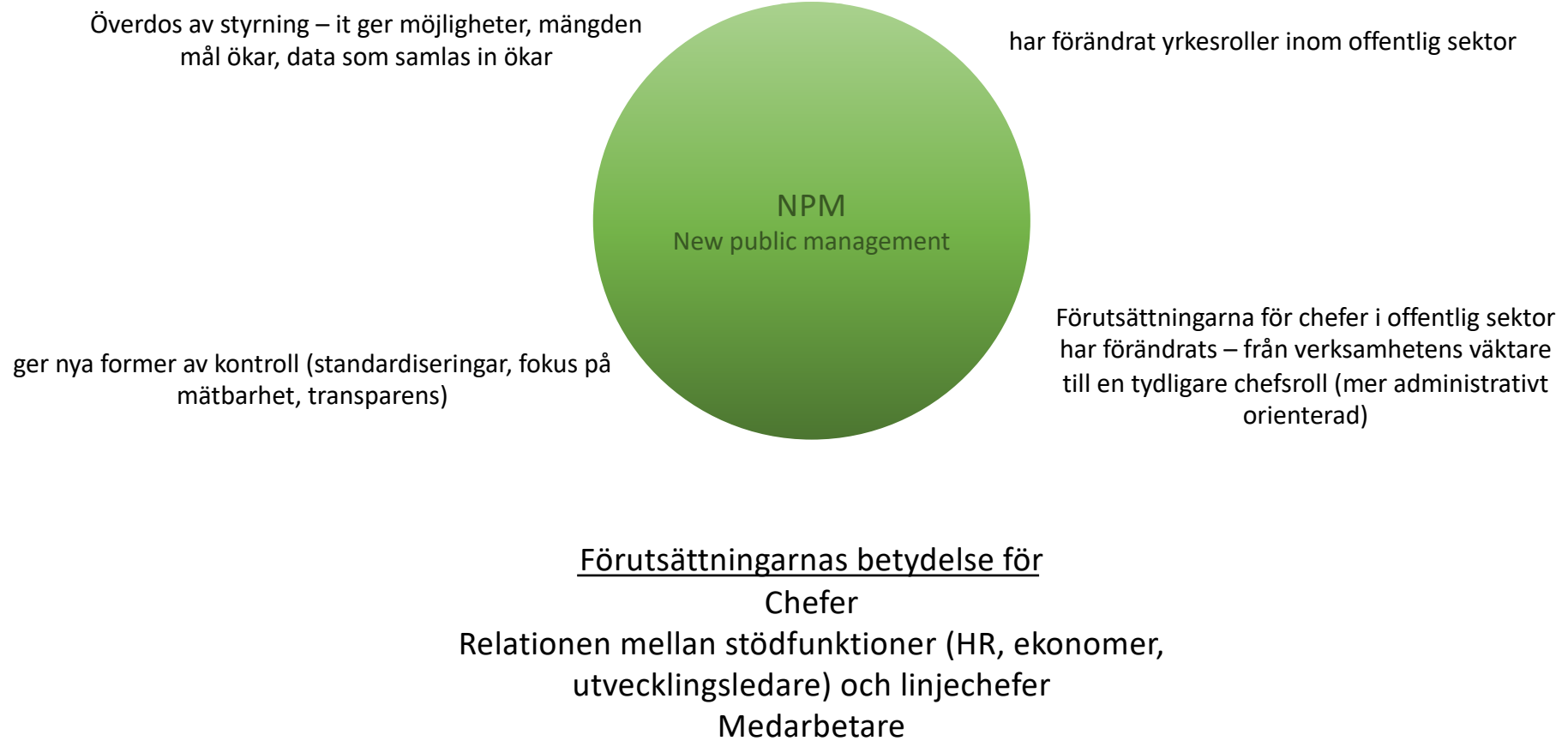

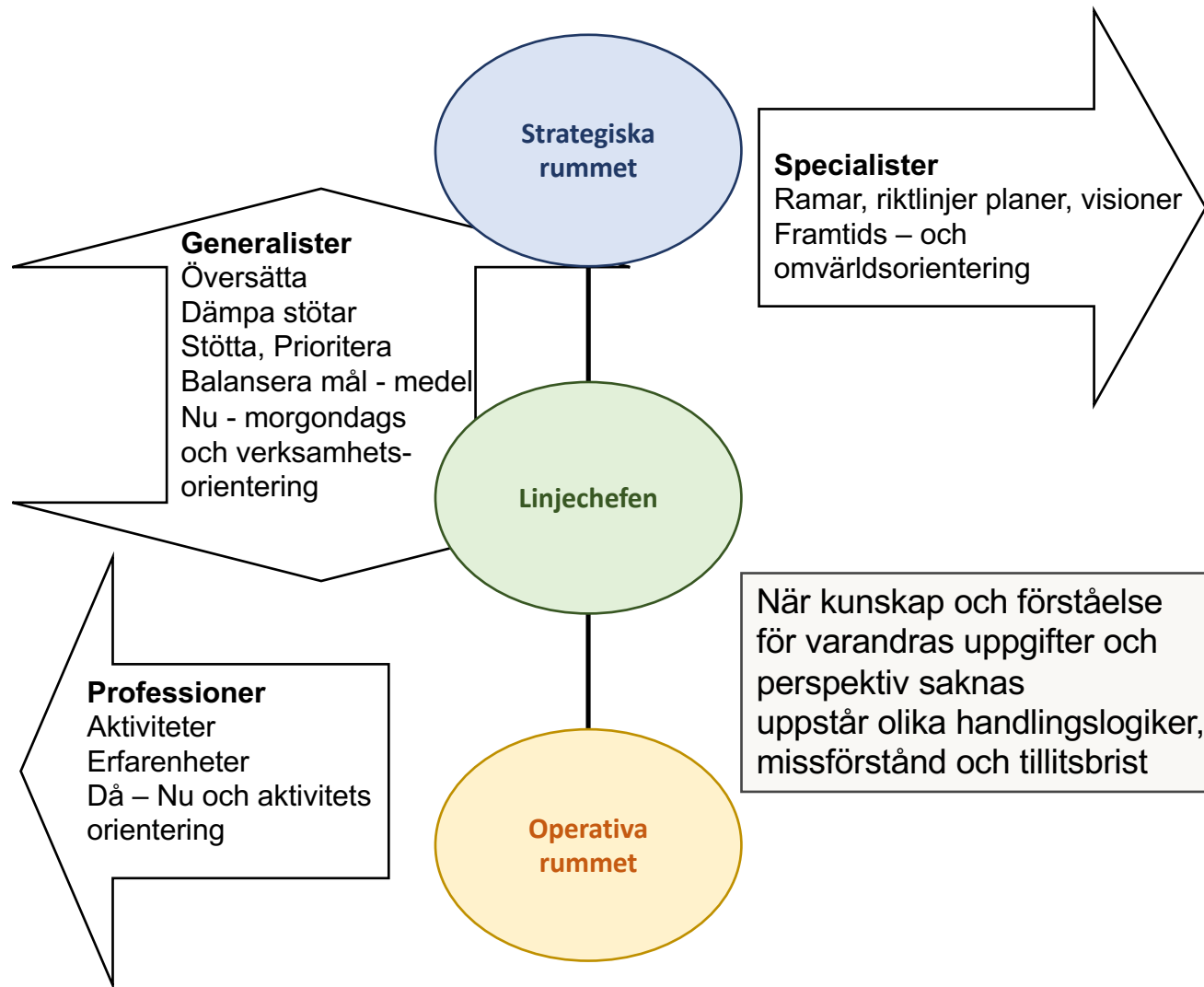
Organisatoriska förutsättningar för chefskap

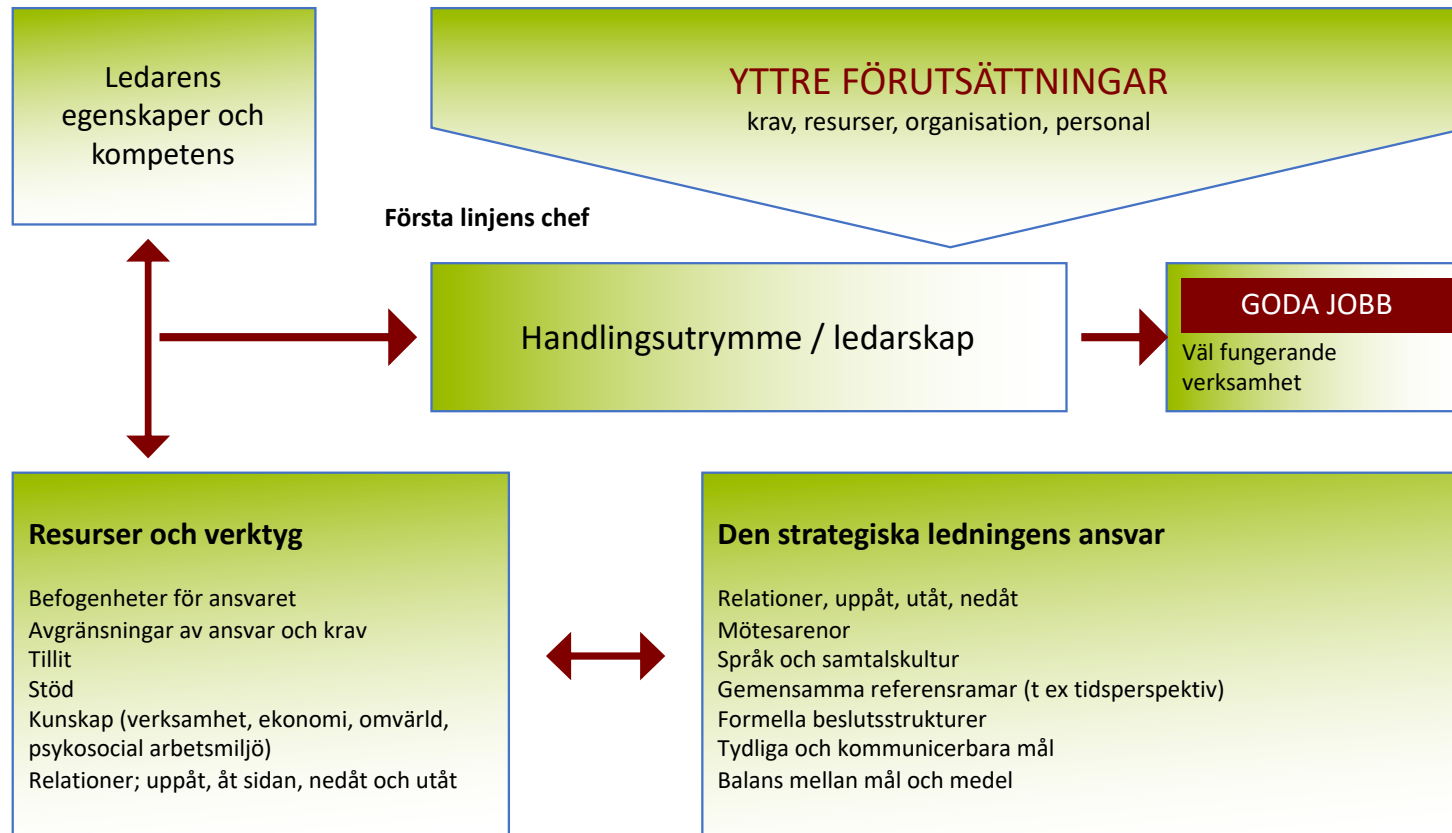
Erik Berntson

Sara Henrysson Eidvall

Bakgrund

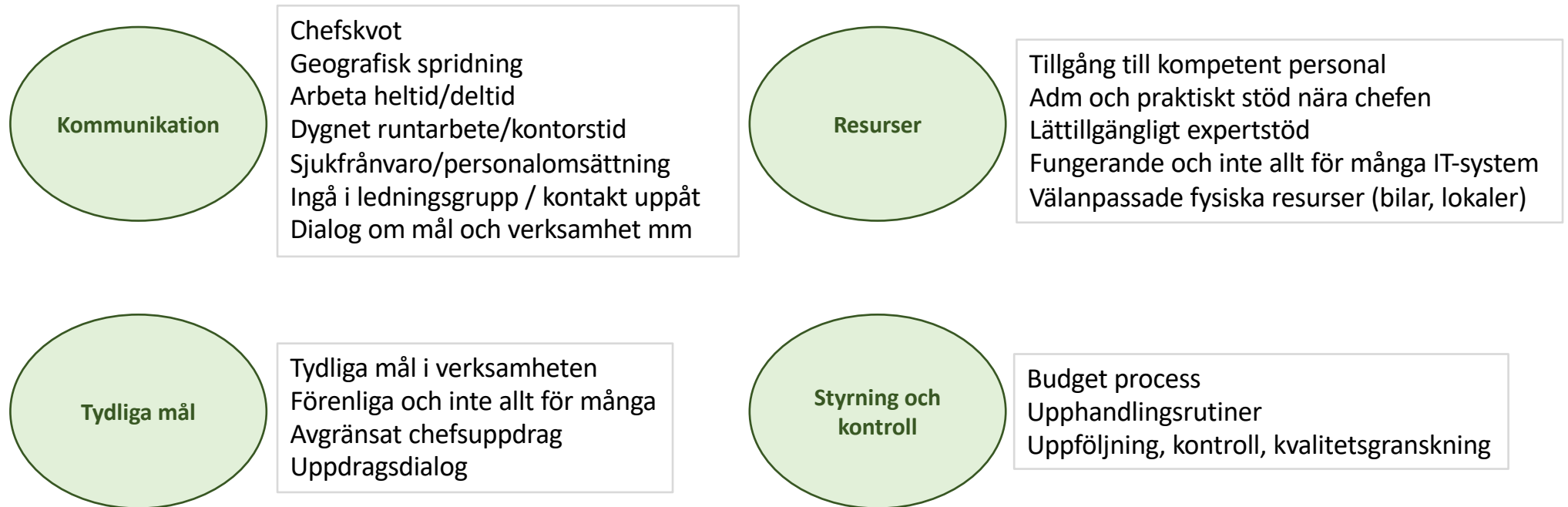

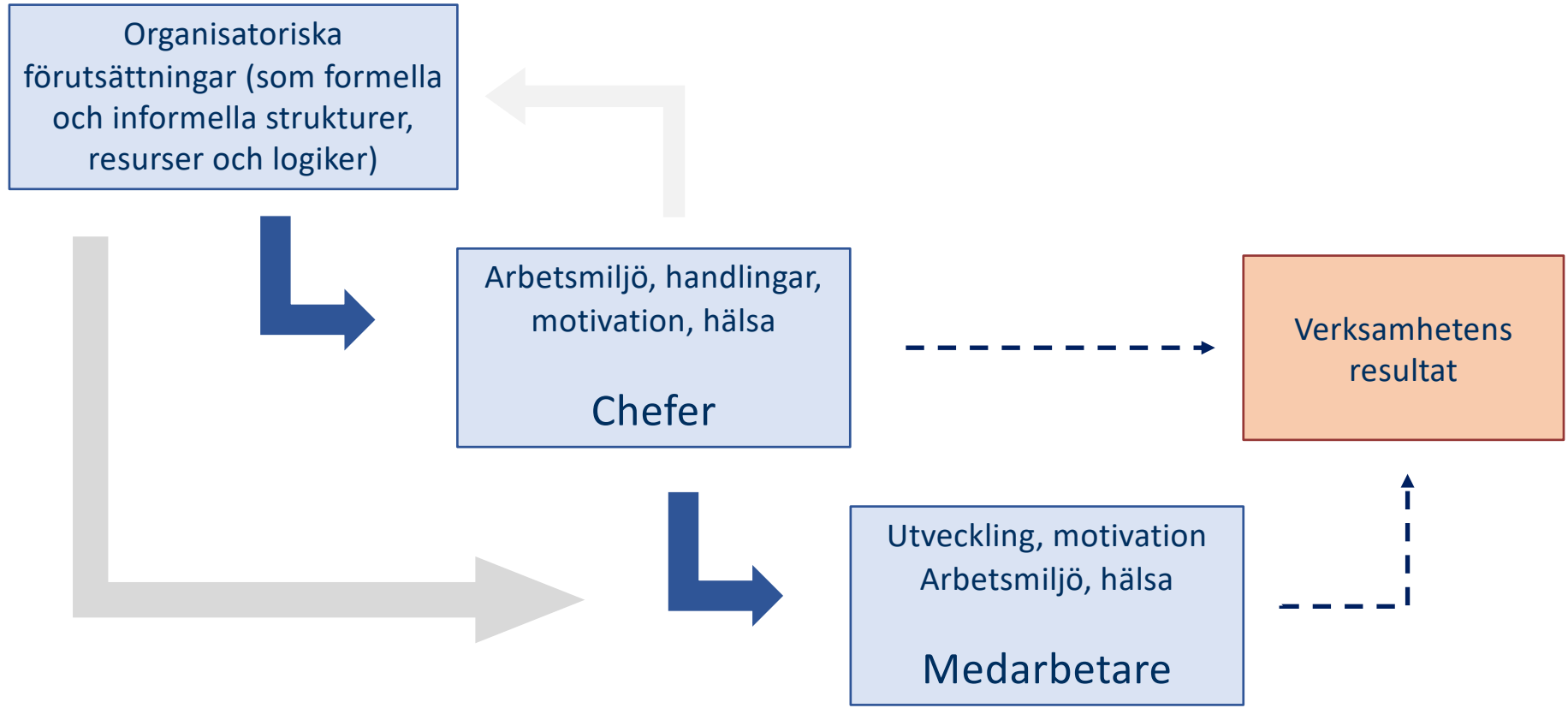

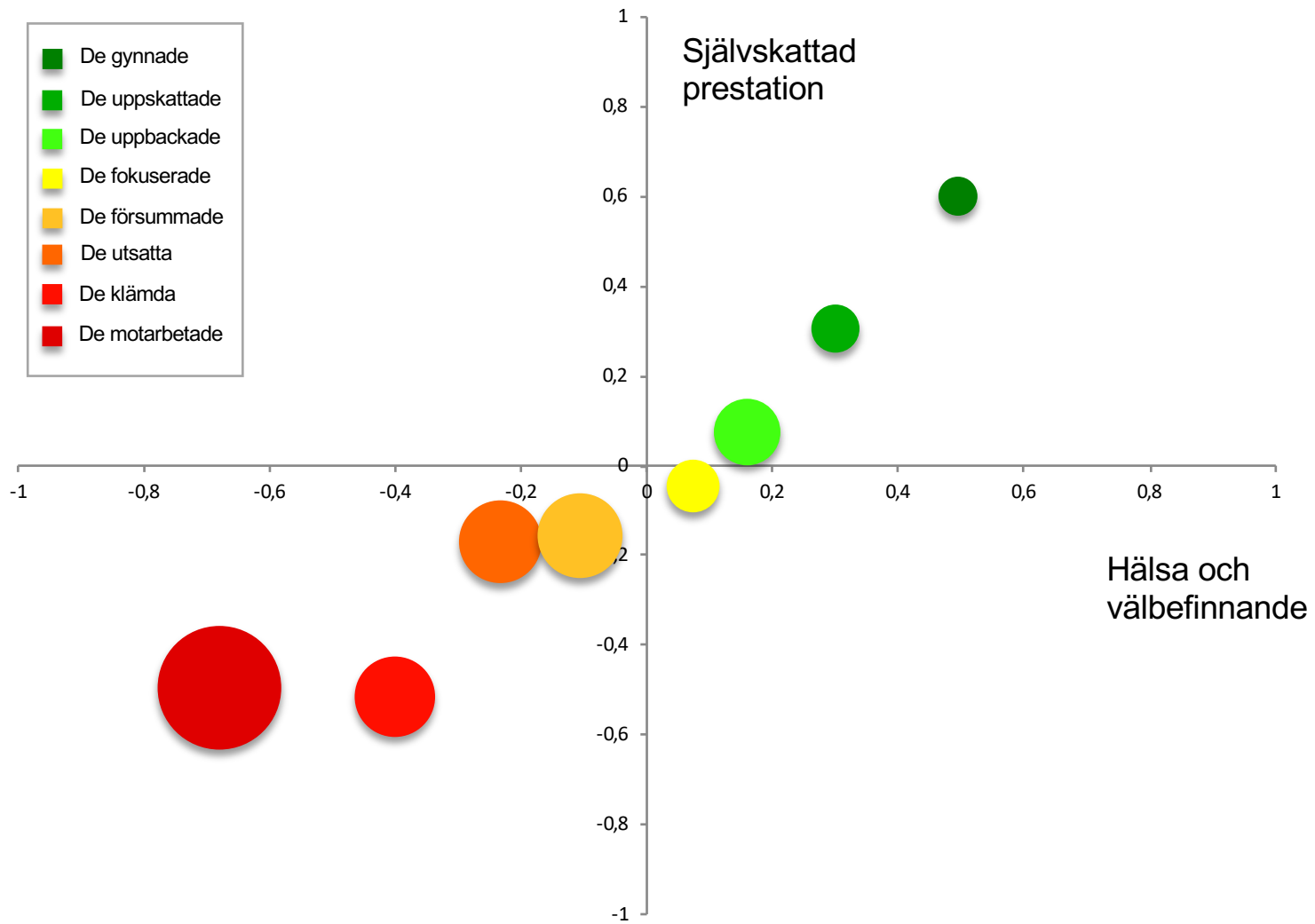
Organisatoriska förutsättningar för chefskap

Exempel på betydelsefulla organisatoriska faktorer som påverkar arbetsmiljön chefer och medarbetare

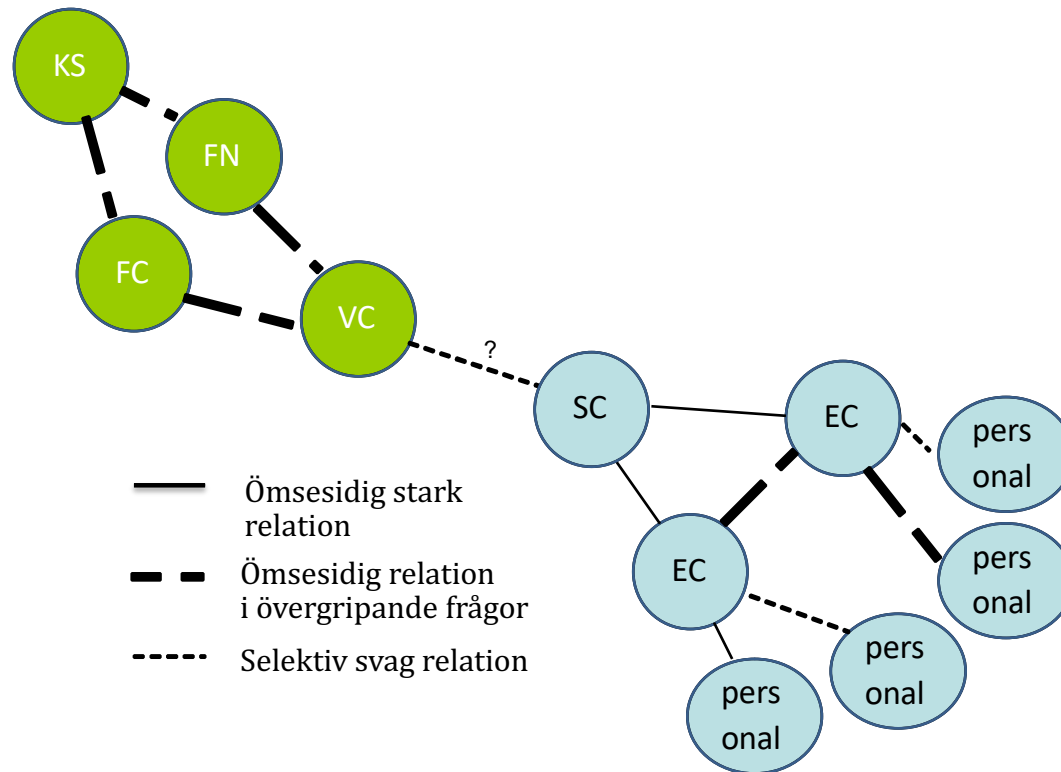

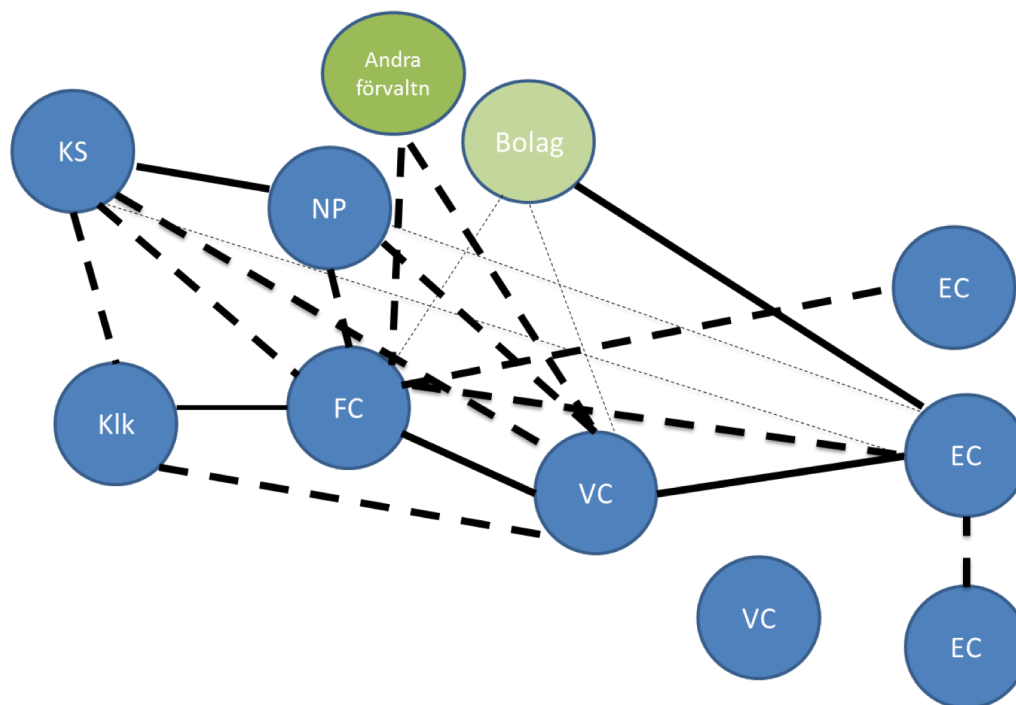
Relationer mellan nivåer i en kommunal organisation

Avskuren organisation

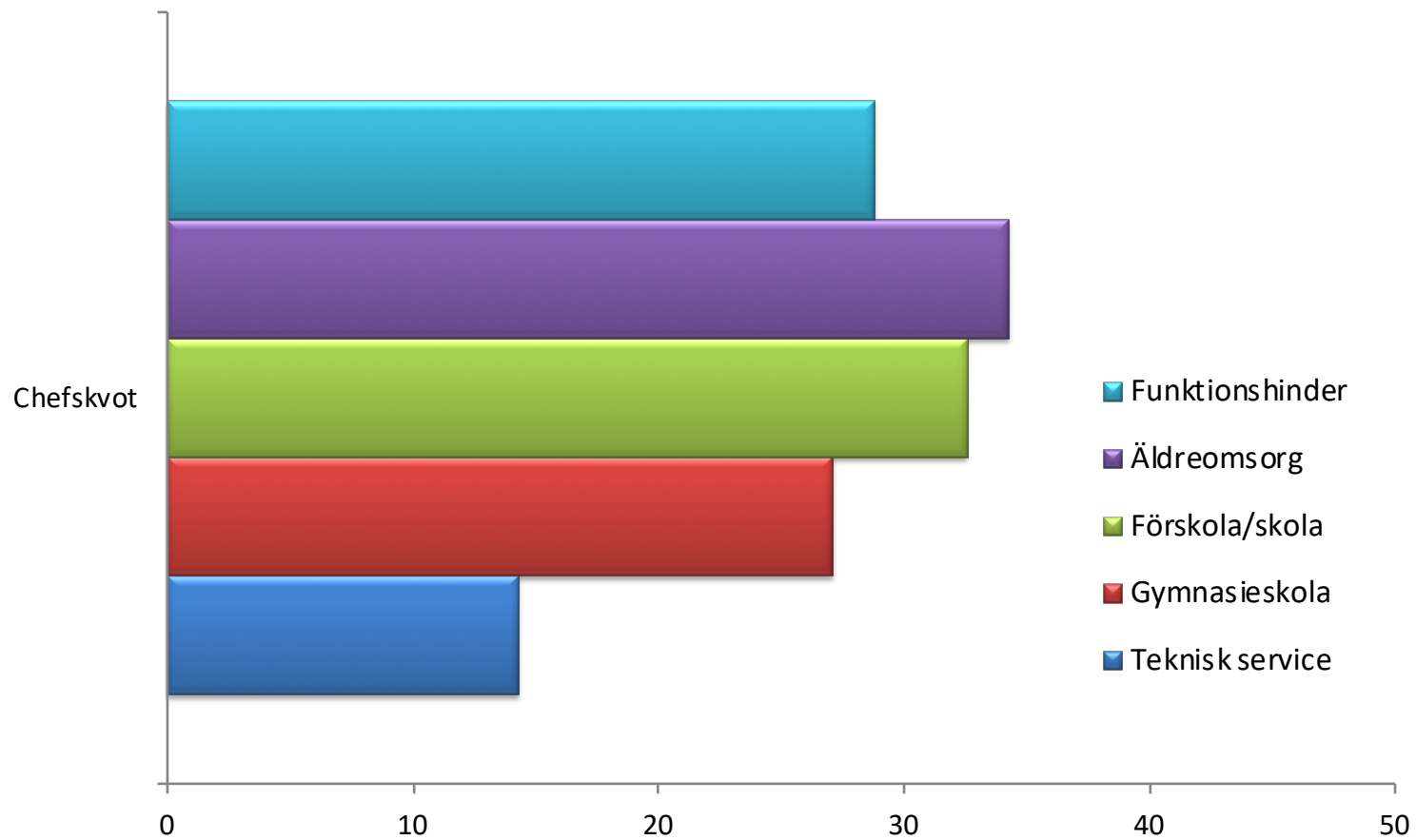

Förenklat exempel från ORGANisationsanalysen, CHEFiOS projektet, Forsberg Kankkunen & Ylander

Exempel på en nätverkande organisation

Antal underställda/ enhetschef (medelvärde 2011)

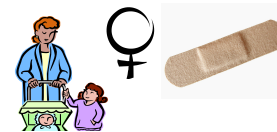
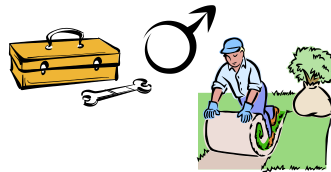
Samband med

Medarbetares bedömningar av

Ledarskap
Kollegialt stöd
Organisatoriska resurser

Engagemang
Hälsa

Olika förutsättningar i chefsarbetet

Tekniska förvaltningar

- Genomsnitt 15 medarbetare per chef
- God tillgång till praktisk hjälp från stödfunktioner
- Väl utbyggda arenor för dialog om mål-medel, chefen som expert → prioriteringar sker i samråd

Skola, vård- och omsorg

- Genomsnitt 35 medarbetare per chef
- Stödfunktioner skapar processer och system snarare än ge "hands-on" stöd
- Mindre utbyggda arenor för dialog om mål-medel, chefen lämnas ensam med att lösa målkonflikter

Vilken organisering och vilka strategier behövs idag för att skapa god arbetsmiljö för heltidsarbetande kvinnor och män?

- Skifta perspektiv; från från individ till organisation
- Ge linjechefer rimliga organisatoriska förutsättningar
- Anpassa organisering och resurser till verksamhetens art
- Skapa goda arenor för dialog om mål, uppdrag, krav, resurser

Diskussion vid borden

- Vilka organisatoriska förutsättningar ser ni i er egen verksamhet?
- Utkristallisera det viktigaste
- Förbered kort presentation

Exempel på betydelsefulla organisatoriska faktorer som påverkar arbetsmiljön chefer och medarbetare

Tydliga mål för verksamheten, samstämmighet i mål

Principer för kontroll och mätning av måluppfyllelse

Chefsuppdragets tydlighet och avgränsning

Befogenheter och beslutsutrymme i relation till ansvaret

Principer för resursallokering, budgetprocesser, finansiering

Resurser anpassade för uppdraget, dialog vid resursbrist

Arenor för dialog med högre chefer och politiker

Chefskvot

Verksamhetens förläggning i tid och rum

Tillgängligt administrativt stöd

Tillgängligt expertstöd, t ex HR

Tillgång på kompetent personal

Standardisering/specialisering av arbetsuppdrag, bemanning

Organisatoriska förutsättningar för chefskap

Förändringsprocessen

“suntarbetsliv

Chefskopet

Ett forskningsbaserat verktyg för att utveckla chefers organisatoriska förutsättningar.

Se filmen (1 min)

chefskopet.suntarbetsliv.se

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Hur har cheferna det?

Enkät och workshop

Vad gör cheferna?

Dagbok och workshop

Hur ser organisationens kommunikationsvägar ut?

Organisationsenkät och workshop

Utvecklingsstrategi

Att gå vidare med förändring/utveckling...

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Hur har cheferna det?

Enkät och workshop

Vad gör cheferna?

Dagbok och workshop

Hur ser organisationens kommunikationsvägar ut?

Organisationsenkät och workshop

Utvecklingsstrategi

Att gå vidare med förändring/utveckling...

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Sjuktal

Övertidsuttag (chefer och ev medarbetare)

Personalomsättning

Genomsnittlig anställningstid för chefer
(chefsomsättning)

Vakanser/svårigheter att rekrytera rätt kompetens

Indikatorer på problem från arbetsmiljö/chefs-
utvärderingar/revisionsrapporter, arbetsmiljöverket,
skyddsombud/facket

Sparbeting/röda siffror

Organisatoriska förutsättningar att prestera (OCAP)

Inspektioner

m fl...

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Hur har cheferna det?

Enkät och workshop

Vad gör cheferna?

Dagbok och workshop

Hur ser organisationens kommunikationsvägar ut?

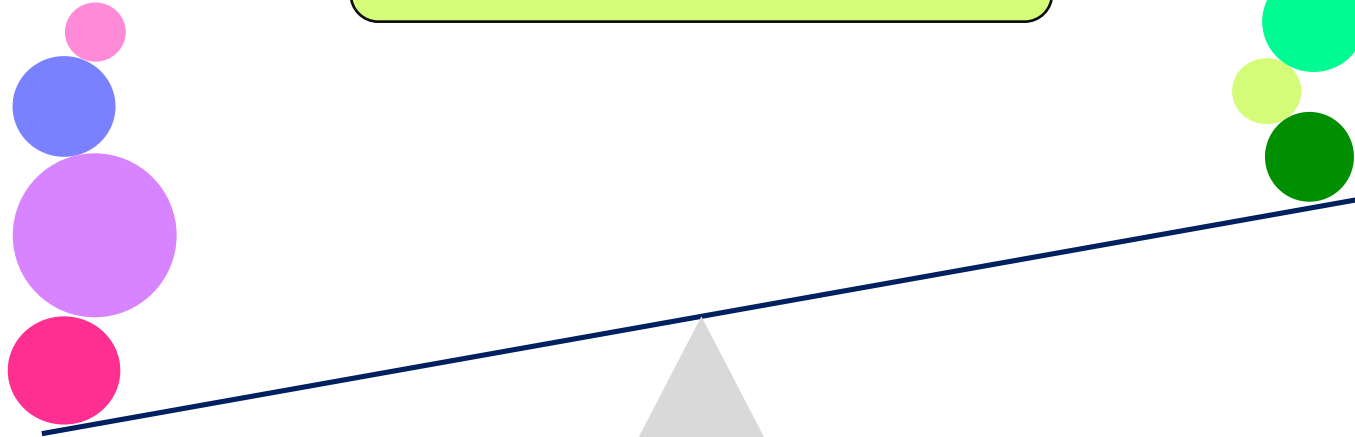
Organisationsenkät och workshop

Utvecklingsstrategi

Att gå vidare med förändring/utveckling...

Hur har cheferna det?

Krav

Resursbrister
Logikkonflikter
Personalproblem
Brukarproblem

Resurser

Stöd från ledning
Stöd från medarbetare
Positiva brukare

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Hur har cheferna det?

Enkät och workshop

Vad gör cheferna?

Dagbok och workshop

Hur ser organisationens kommunikationsvägar ut?

Organisationsenkät och workshop

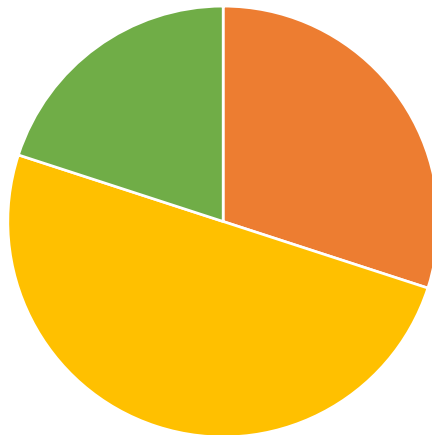

Utvecklingsstrategi

Att gå vidare med förändring/utveckling...

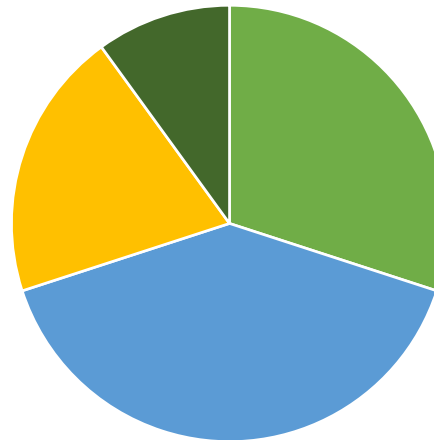
Vad gör cheferna? (uppgifter från dagbok en vecka)

Innehåll

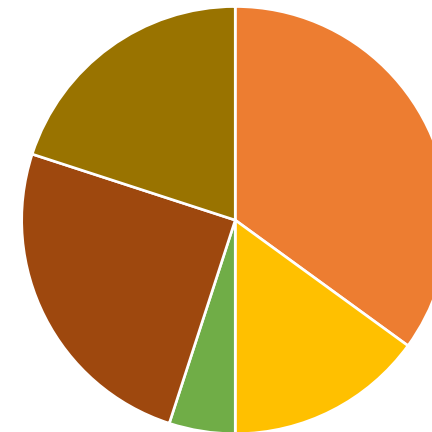
- Personal
- Budget och administration
- Verksamhet/utveckling

Form

- Möten
- På kontoret/vid datorn
- Ute i verksamheten
- Förflyttning/resor

Social interaktion

- Tid med egen personal
- Tid med chefskollegor och experter/stabspersonal
- Tid med överordnade
- Övriga (brukare, myndigheter, media)
- Egen tid (i princip ostörd)

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Hur har cheferna det?

Enkät och workshop

Vad gör cheferna?

Dagbok och workshop

Hur ser organisationens kommunikationsvägar ut?

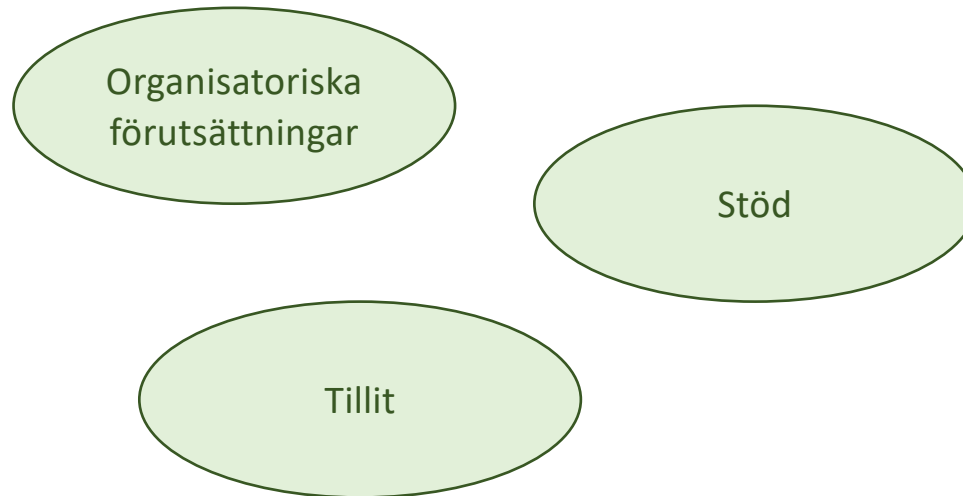
Organisationsenkät och workshop

Utvecklingsstrategi

Att gå vidare med förändring/utveckling...

Sammanställ och kartlägg organisatoriska förutsättningar och kommunikation

Screening

Vilka verksamheter ska fokuseras?

Hur har cheferna det?

Enkät och workshop

Vad gör cheferna?

Dagbok och workshop

Hur ser organisationens kommunikationsvägar ut?

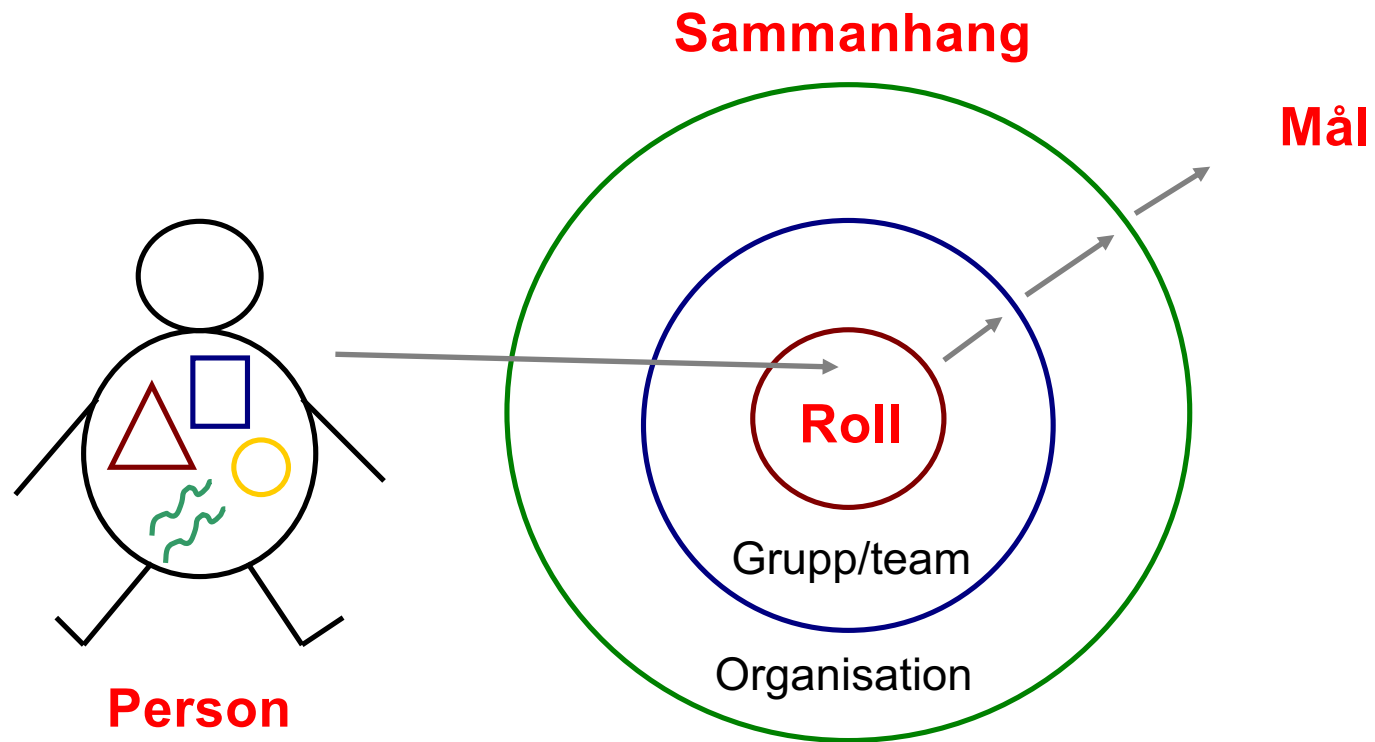
Organisationsenkät och workshop

Utvecklingsstrategi

Att gå vidare med förändring/utveckling...

Chefs- och ledarrollen

Uppdragsdialog

- Sker i alla led i organisationen , från politiken till mötet med brukaren
- För måluppfyllelse ska hela kedjan fungera
- Krävs reflektion och dialog om uppdragets
  - Tydlighet
  - Möjlighet, rimlighet för genomförande (omfattning, tidsram, lagutrymme mm)
  - Förenlighet eller konflikt med andra uppdrag
  - Resurser
  - Befogenheter
  - Arbetsmiljökonsekvenser
  - Återkoppling om vad som fungerar och inte fungerar

Utvecklingsinsatser

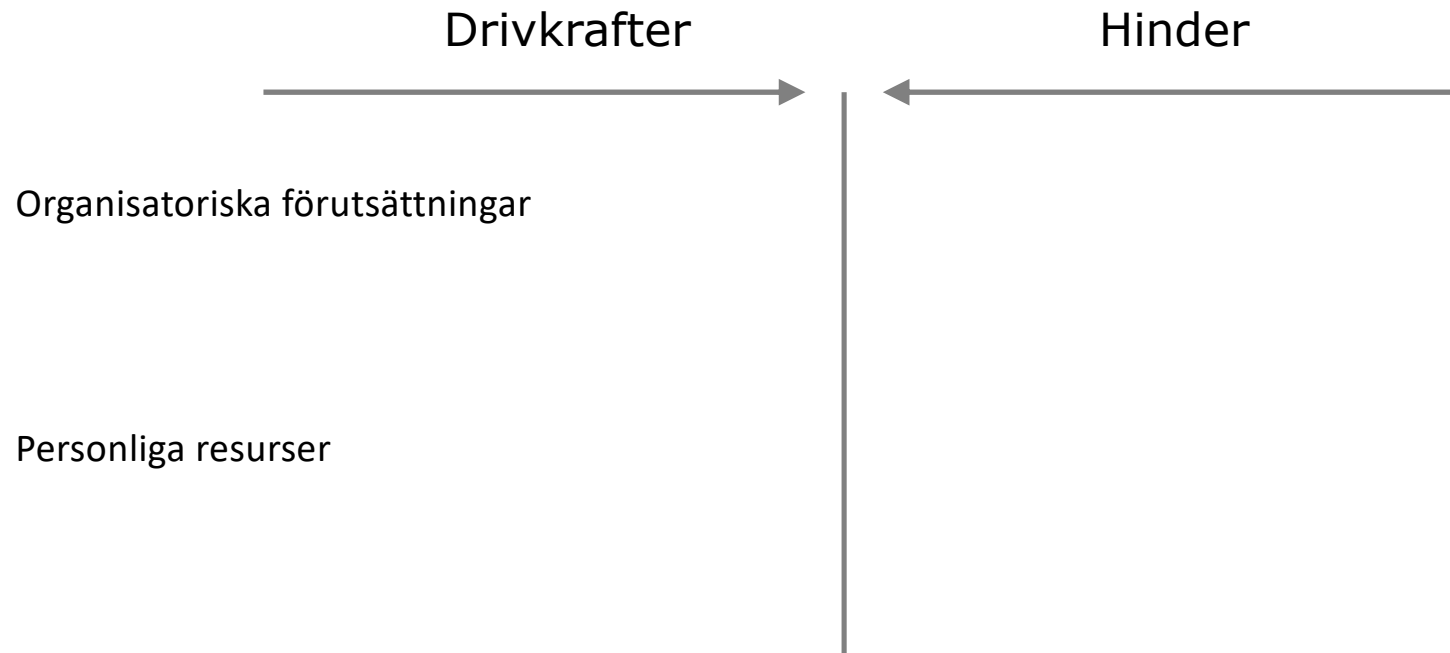
- Chefsprogram
- Handledningsgrupper
- Individuell coaching/chefsstöd
- Teamutveckling

Chefsutveckling – hitta rollen med rollanalys

- Organisatoriska förutsättningar
- Mål
- Resurser
- Ansvar
- Mandat
- Kommunikation
- Planeringshorisont
- Intressenter
- Styrning/kontroll

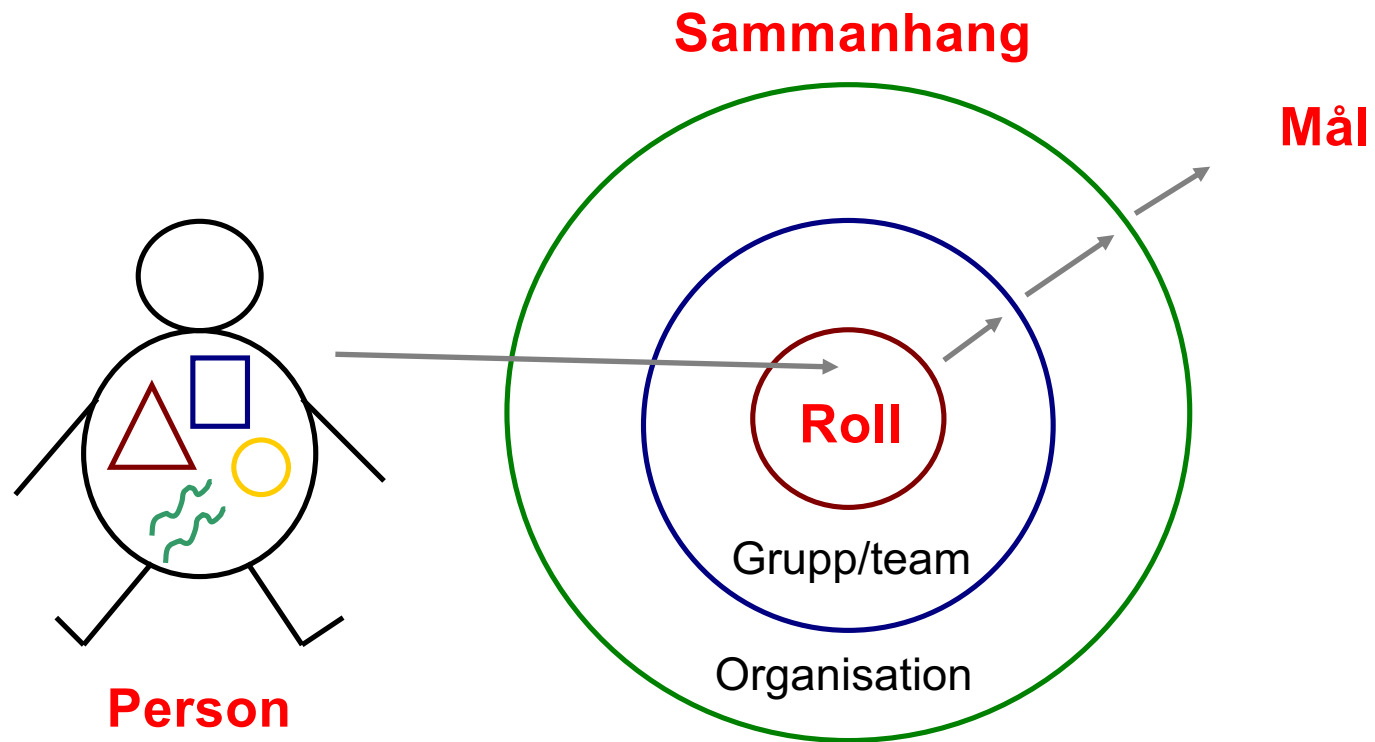
Kraftfältsanalys

Hinder och drivkrafter i att ta ledarrollen.

Chefs- och ledarrollen

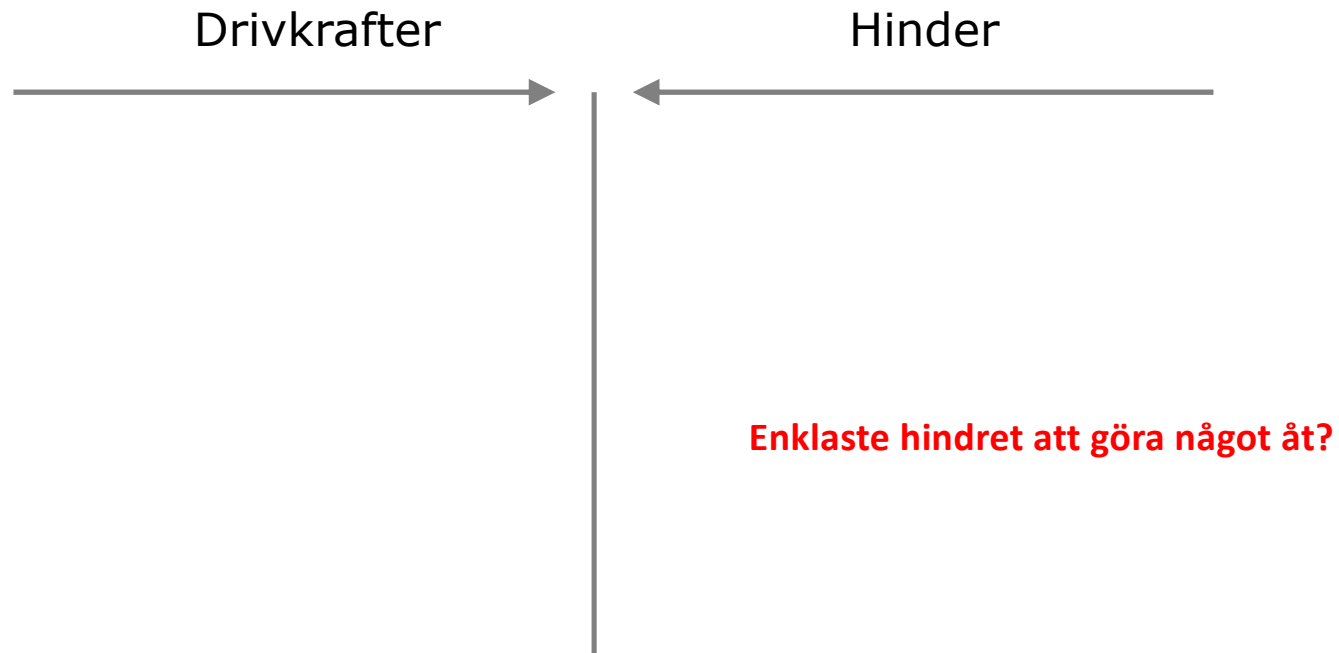
Arbete i team

- Organisatoriska förutsättningar
- Mål- och rollförtydligande
- Effektivaste insats för att öka teamets effektivitet
- Delad mental modell om vad som ska göras, hur och av vem
- Tillit i teamet en effekt av struktur och beteende

- Organisatoriska förutsättningar
- Självklar komponent i utvecklingsinsatser
- Utvecklingsinsatser omsätter stora belopp
- Kräv av leverantörer att integrera
- Upphandla

Kraftfältsanalys i mix-maxgrupper

Vilka hinder och möjligheter ser man i olika verksamheter med att arbeta kring organisatoriska förutsättningar?

Tack för att ni lyssnat!

Chefoskopet
Ett forskningsbaserat verktyg för att utveckla chefers organisatoriska förutsättningar.

Se filmen (1 min) ▶

chefoskopet.suntarbetsliv.se

LINDA CORIN & LISA BJÖRK

**CHEFERS
ORGANISATORISKA
FÖRUTSÄTTNINGAR
I KOMMUNERNA**

www.sns.se

**ATT LEDA I
EN KOMPLEX
ORGANISATION**

Utmaningar och nya perspektiv
för chefer i offentlig verksamhet
Cregård, Berntson & Tengblad (red.)

• • • • • • • •